

Renata Kartaszyńska

Recenzja książki: Anety Paszkiewicz,
"Skuteczna praca wychowawcza
nauczyciela z uczniem", wyd. Difin,
Warszawa 2014

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 2, 159-160

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**RECENZJA KSIĄŻKI: ANETY PASZKIEWICZ,
SKUTECZNA PRACA WYCHOWAWCZA NAUCZYCIELA Z UCZNIEM,
WYD. DIFIN, WARSZAWA 2014.**

RENATA KARTASZYŃSKA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie (Poland)

W 2014 roku ukazała się godna uwagi praca dr Anety Paszkiewicz zatytułowana *Skuteczna praca wychowawcza nauczyciela z uczniem*. Praca ta stanowi kompendium wiedzy dotyczącej relacji interpersonalnych mających miejsce w szkole. Stawia sobie za cel ukazanie złożonego procesu wychowania, który jest nie mniej ważny od realizacji procesu dydaktycznego.

Książka jest zatem próbą odpowiedzi na pytania: jak nauczyciel-wychowawca powinien postępować, aby osiągnąć zadowolenie uczniów i własne we wzajemnych kontaktach, a także jak pomagać uczniom i sobie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności. W niniejszej publikacji cel ten został osiągnięty, a sama publikacja może okazać się wielce pomocna i zasługuje na uwagę nauczycieli-wychowawców, studentów. Recenzowana praca składa się ze wstępu, zakończenia, bibliografii oraz pięciu rozdziałów.

Część pierwsza pracy zatytułowana *Wybrane zagadnienia wychowania w szkole* wprowadza w problematykę wychowania. Autorka dokonuje przeglądu definicji wychowania w ujęciu różnych autorów oraz wskazuje specyfikę wychowania szkolnego zwracając uwagę na relacje wychowawca–wychowanek, analizuje wymagania jakim powinien sprostać odpowiedzialny wychowawca.

W części drugiej – *Uczeń aktywny uczestnik w procesie wychowania* – zawarte są refleksje wielu autorów dotyczące m.in. problemu poznawania ucznia przez nauczyciela, pozycji i ról jakie pełni uczeń w klasie szkolnej. Na szczególne podkreślenie zasługuje przywołanie przez autorkę, tekstu H. Rylke i A. Jankowskiego, którzy nadają szczególne znaczenie w poznawaniu ucznia i jego mocnych stron. Najwspanialszą bowiem rzeczą, jaką może uczynić wychowawca dla wychowanek jest pomóc mu odnaleźć jego mocne strony, docenić je i wesprzeć go w ich rozwijaniu.

Część trzecia pracy zatytułowana *Nauczyciel – mistrz ceremonii* odślania szereg ważnych kwestii pedagogiki, wśród których na pierwsze miejsce wysuwa się rozumienie podmiotowego traktowania ucznia, autorytet nauczyciela, autoewaluacja w pracy nauczyciela. Jak podkreśla autorka pracy zachowanie wychowawcy winna

charakteryzować m. in. empatia, otwartość, szacunek dla wychowanka, dostrzeganie go jako wartości i indywidualności, danie mu swobody na bycie sobą.

Część czwarta pracy zatytułowana *Wybrane problemy pedeutologiczne* jest interesującą analizą poglądów znanych i cenionych autorów na temat profesjonalizmu nauczyciela, trudnej sztuki komunikacji, stresu i wypalenia zawodowego w pracy nauczyciela. Jak podkreśla autorka pracy – „zawód nauczyciela wiąże się z dużą odpowiedzialnością za przekazywanie wiedzy i umiejętności kolejnym pokoleniom młodych ludzi, którzy pobierają naukę w szkołach. Od jakości pracy nauczyciela, jego zaangażowania w wykonywanie obowiązków, umiejętności „sprzedawania” swojej wiedzy innym zależy w znacznym stopniu na ile uczniowie przekazywaną przez nauczyciela wiedzę będą przyswajając, jaką wykażą się do tego motywacją” (s. 63).

Wychowawcze oddziaływania nauczyciela zostały zaprezentowane w części piątej pracy. Jak zauważa autorka prowadzenie skutecznej pracy wychowawczej przez nauczycieli nie jest zadaniem łatwym, wymaga bowiem cierpliwości, spokoju i opanowania. W rozdziale przytoczone zostały poglądy autorów dotyczące granic wychowania, skutecznych form zachęcania wychowanka do współpracy, konfliktów w klasie oraz sojuszników nauczyciela w prowadzeniu działalności wychowawczej.

Recenzowana książka jest skierowana do nauczycieli-wychowawców, studentów i może stanowić dla nich cenne źródło informacji na temat procesu wychowania we współczesnej szkole w opinii i poglądach wielu autorów. Ponadto, jest próbą odpowiedzi na pytanie, jak nauczyciel winien postępować w sytuacjach bezpośredniego kontaktu z wychowankiem, w sytuacjach konfliktowych, podejmowania ważnych decyzji, organizowania współpracy w klasie (grupie wychowawczej), a także rozwiązywania problemów indywidualnych wychowanków. Przedstawiono w recenzowanej pracy propozycje organizowania sytuacji wychowawczych sprzyjających rozwojowi osobistemu i społecznemu uczniów. Wyeksponowano więc w tekście pojęcie spotkania, w psychologii humanistycznej spotkanie jest relacją zachodzącą między ludźmi, które opiera się na wzajemnej autentyczności kontaktów, rozumienia partnera oraz wzajemnej akceptacji i szacunku. Oznacza kontakt osoby z osobą, pozbawiony maskowania się i manipulacji drugim człowiekiem.

Treści zawarte w książce uczą języka akceptacji, słuchania biernego i aktywnego, które są najlepszym punktem wyjścia do pomocy wychowankom. Szkoda, że do pracy nie dołączono choćby krótkiego biogramu naukowego autorki, można byłoby też treści teoretyczne poprzeć wiedzą praktyczną zaczerpniętą z badań pedagogicznych. Niemniej praca może okazać się wielce pomocna, zasługuje na uwagę adresatów pracy i dobrze świadczy o środowisku akademickim PWSZ w Chełmie.